

Hangszín: A zenei hang egyik jellemzője, amelyet az alaphangokkal együtt megszólaló felhangok /felharmónikusok/ alakítanak ki. A hangszín attól függ, hogy milyen rezgésszámú és erősségű felharmónikusok kísérik az alaphangot.

A hang: A rugalmas közegben sűrűsödés-ritkulás formájában terjedő rezgéseknek az a tartománya, amely a fül érzékelő berendezésében ingerületet kelt.

A szín: A látás által érzékelhető különbség az elektromágneses sugárzás látható hullámhosszai között. A hullámhossz és a szín közötti kapcsolat nem merev.

Áradnak a hullámok, színek és hangok. A műterem magányában szól a zene, a falon már ismert Radosza-képek, a szín és hanghullámok cikáznak, találkoznak, segítik és kioltják egymást.

Az asztalon számítógép villogó monitorral vibráló fényhullámokat küld a műterem magányába. A művész, a ma már nem "fiatal" művész, Radosza Attila mint vevőkészülék ül. Zenét hallgat, tervez, rajzol. Ismert, sőt elismert /Derkovits-öszöndfjas/ grafikus, majd festőművész /többször díjazott/, megint újat csinál. Nem mást, mint ezidáig, hisz hangokat fest, hangulatokat, zenét, csendet, de sem ecsettel sem ceruzával, hanem egy már nem új médiumot, a számítógépet helyezi szolgálatba. És születnek az új művek. Az új művek nem a gép mítoszát zengik, nem ámulnak, és nem ámítyják a nézőt csodatechnikával. Eszközként nyúl a géphez, és -mint korábban is a maga egyszerű és természetes eszközeivel- körülírja, festi, rajzolja környezetét, hangulatát, véleményét a világról. Lassan-lassan, egy-egy kristály mentén, az újabb műveken keresztül kirajzolódik egy markánsan alkotó "elektrografikus" életműve.

Az új művek már megjelentek az "Árnyékkötők" kiállításán /Fekete-Fehér, 1997./ a Közép-európa Fényműhely Egyesület kiállításán /Győri Műcsarnok, 1997./ és az 1997-es Megyei Tárlaton, ahol már díjjal jutalmazták ezt az új törekvést.

Lírai, festői munkák ezek. Radosza munkáihoz a festészetben keresztül vezet az út. Festői foltok, faktúrák, nagyívű csendek és a sötétbe keményen belehasító sikolyok ezek. Festményeinek mikro-és makrofeldolgozásai kínosan ügyelve a minőségre elkerülik a sci-fi vagy a már közhelyes elektrografikus megoldásokat. Maga is rácsodálkozik újabb és újabb műveire. Már látja az utat, min nem kemény művészeti teóriák, törvények és törvényességek mentén kell haladni, hanem a szív, a szellem, a hangulat, a zene szabják meg az irányt. Hang és szín és elektromágneses hullámok. Indulati és hangulati hullámok. Interferenciák, ütközések és egymást kioltó hullámok, csendek. Szaporán kattog, zümmög a nyomtató, feltűnik egy újabb mű, ami már minden nagyképűséget mellőzve az új évszázad műve, művészete. Az új évszázadé, ami már itt neszez a kertek alján. A sugarak, hullámok: a megfoghatatlant megfoghatóvá tevő évszázad művészete.

Húber András

A főiskolán és közvetlenül a diploma utáni időszakban készült grafikáit a későbbiekben vegyes technikákkal gazdagítja. A kilencvenes évek első felében nagyméretű olajfestményeket fest, második felétől pedig a számítógépes grafika adta technikai lehetőségeket felhasználva dolgozza át festményei egy-egy fokozott mértékben kinagyított részletét, a rész-egész, a mikro- és makrovilág viszonyán keresztül azt kutatva, melyik az a legkisebb részlet vagy elem, amely felnagyítva még önálló képi kompozíciót létesít. A festészetben a zenei harmóniák világának festői megfeleltetése, tehát a "zenei expresszionizmus" (elsősorban Kandinszkij) foglalkoztatja. Absztrakt formáin keresztül szürreális világot teremt, amelyben felismerhetetlen, azonosíthatatlan formák, lények, a súlytalanság érzetét keltő "elemek" úsznak vagy lebegnek. Alkotásai (festményei és grafikái egyaránt) különös perspektívájú "metafizikus" térbe komponáltak. Néhány korai grafikáján a hagyományos perspektívát a kép alsó terében (a föld alsó szintjén) még az enyészpont felé rövidülő síkpálya érzékelteti, míg a kép felső részében már egy súly-és anyagtalanság, éteri dimenzió kötetlen világa kap teret. Későbbi munkáin ezeknek a képzeletbeli, álomszerű világoknak téralkotó elemei, a kompozíciót, a képszerkezetet is leginkább meghatározó komponensei a parabola és hiperbola.

Színhasználatban (festményein és korai grafikáin egyaránt) meghatározó tónusok a zöld, a kék, a sárga és a barna árnyalatai.

Radosza Attila tehetséges, kísérletező művész, aki a grafikai és festői technikák kihasználásával a két műfajt egymáshoz közelítve és egymással keresztezve az elektro- vagy számítógéppgrafikát egyszerre festőiesíti, illetve festményeit a kompjúter segítségével és felhasználásával sokszorosított, - de sokkal inkább: sokszorosítható - grafikává alakítja, egyre inkább rátalálva egyéni hangvételének és a technika nyújtotta végtelen perspektívának szerencsés interferenciájára.

Beke Zsófia

Radosza Attila grafikus, festő és elektrografikus. Komputerrajzai megalkotásakor az új műfaj és technikai eszköz kifejezési formáiban rejlik, hagyományos és új vizuális minőségekből építkeznek. Nem a gép által létrehozható speciális nyelvi formák érdeklik, hanem a különböző képzőművészeti kifejezési formák közös képi értékei. Komputergrafikáiban ezért indult ki kezdetben a saját korábbi grafikáiból és festményeiből kiemelt részletekből. Ma közvetlenül a képernyő síkjára "írja" műveit.

Radosza Attila eddigi munkássága során több műfajban is dolgozott.

Pályája kezdetén előbb sokszorosító grafikával foglalkozott, majd egyre többet festett. Mindkét területen a műfajok közötti kapcsolódási pontokat kereste. Művészi törekvései komputergrafikáiban teljesebben ki, így legújabb művei eddigi munkássága eredményeinek szintéziseként értékelhetők.

Műveiben elsősorban pszichikai tartalmakat jelenít meg: belső világát, érzelmi élményeket, hangulatokat, a külső környezetből érkező érzéki impulzusokat dolgozza fel. Alkotásmódja a zenei komponálással rokon: nem képekben, hanem képi elemek közötti kapcsolódási lehetőségekben, harmonikus és diszharmonikus viszonyrendszerekben gondolkodik.

Kompozíciói lelki, érzelmi történéseket sejtetnek, anélkül, hogy konkrét történeteket beszélnének el és azonosítható fizikai formákat vagy formarészleteket, adott térbeli viszonyokat jelenítenének meg, vagy valamely meghatározható időre utaló motívumokat tartalmaznának. Metafizikus hatásuk egyre erőteljesebb.

Műveiben a szín, a forma, a vonal, a tónus, a fény és az árnyék, a sík és a plasztikus, a strukturális és fakturális, az optikai és a tapintási értékek dialektikus kapcsolatban állnak egymással, feszültségeket teremtenek vagy oldanak, formai és tartalmi ellentéteket, ritmikai és vizuális összefüggéseket hordoznak.

Radosza Attila következetesen halad a maga útján.

A grafikáin és festményein külön- külön vizsgált kompozíciós, ábrázolási és érzéki- vizuális, azaz tisztán grafikus és festői értékek legutóbbi műveiben, elektrografikáiban együttesen vannak jelen.

Ezekben az alkotásaiban a művész azokat a lehetőségeket keresi, amelyek a képzőművészet hagyományos kifejezőmódjának határain belül még felfedezésre várnak. Olyan klasszikus képzőművészeti médiumok közötti területet, amely egyszerre bír mindazokkal a művészeti minőségekkel, mint külön- külön a festmény, a rajz vagy a plasztika.

Önálló kiállítása bizonyítja, hogy jó úton halad. Lírai kompozíciói kifinomult érzékenységről, kimeríthetetlen fantáziáról, kiváló kompozíciós készségről, érzelemgazdagságról, atmoszférateremtő képességről, önálló gondolkodásról és a megtalált személyes hang határozott felvállalásáról, következetes továbbfejlesztéséről vallanak.

N. Mészáros Júlia

HÜBER ANDRAS: KINT ÉS BENT

RADOSZA ATTILA KIÁLLÍTÁSA A GYŐRI NEMZETI SZÍNHÁZBAN 1995.

"Mint ahogyan hangyák hosszú sora jön-megy a fűben,
szájában tartván hordja az enivalót,
mint ahogyan méhek. raja röpköd a jószagú réten,
s szedve a méz cseppjét, száll a kakukkfűvön át,
úgy fut a nők raja is színházba, ha híres a játék,
oly sok szépet látsz, azt se tudod kire nézz.
Látni sietnek, s hogy lássák őket, sereglenek;
tisztá szeméremnek nagy veszedelme e hely."
Ovidius

Derűs, enyhe, márciusi hétvége. Bimbóznak a rügyek, nyílnak a kiállítások. Estélyi ruhás hölgyek és urak, csillogó autócsodák és egyszerű trabantok. Ünnepe van. Bemutatót tart a Győri Balett.

A színház előterébe érve az első meglepetés egy elegáns, az ünnepi hangulatot emelő képzőművészeti kiállítás, Radosza Attila festőművész tárlata. Mind a balettbemutatóra érkező színházi publikum, mind a kiállítás megnyitóra érkező közönség kellemesen érzi magát. Izgalmasan bizsergető érzés egy premier előtti hangulat, a hölgyek és urak dekoratív koszorúja, a csupa márvány és üveg előtér eleganciája és ami ezt a kellemes érzést tudatosan bár, de nem tolaakodban előidéz, a rendkívül elegánsan installált, harmonikusan rendezett kiállítás.

Tizenegy festmény. Radosza Attila legújabb munkái. Radosza nem tolaakod ember, nem harsány, nem sokkoló. Fiatal művész, de már jó ideje elismert grafikus és festő. Dolgozik, tanít, teszi a dolgát. Készülnek a képek, alakul a pálya. Az elmúlt évek díjai, a következetesen járt út egy szép ígéretes jövőt sejtet. Ez a tizenegy kép tudatos válogatás eredménye. Radosza zenél. Zenél magának gitárja húrjain, és zenél nekünk itt a kiállításán, egy belső, izgalmas, nagyformátumú zenét, vásznon, olajban elbeszélve. A kortársak közül Nádler István vagy akár Gyémánt László zenei ihletettségu képei juthatnak eszünkbe. Széles színfoltdallamok és rövid pizzicatók. Dallamívek és csöndek, súlyos csöndek. Misztikus hangulatok, drá-mák, túlvilági és evilági történések, intim belsők, férfierzések. Itt nincs szó kitörésről, lázadásról, sem harsány manírról. Meditáció, csöndes magány, a helyzet lírai elfogadása látszik, de mindez nem enerváltság, nem koravén allűr, sokkal inkább a belső béke a harmónia keresése, ami ezeken a műveken szembeűnő. Mit emelhetnénk ki ebből a műegyüttesből? Talán a megragadóan izgalmas Fehér fátvolt, a fanyar ízű Ördögnász? Én talán még három képet emelnék ki, Radosza eddigi festészetének kiemelkedő darabjait: a Repülj, a Bárkát és az Ovidius utánt. E három kép egyaránt magában hordozza az eddigi munkák eszenciáját és a továbblépés útját is jelöli. Költészet, zene, és festészet együttesen van jelen a munkákon. Antik költészet, nemes és komor. Huszadik századi zene, Bartók és Sztravinszkij. Mai festészet, itt és most. Ízlésesen tálalva, alázatosan vállalva a blattolást a nagy produkció alá. A tárlat megnyílt. Kezdődik az előadás. A kiállítás megnyitó balettrajongó közönség elfoglalja helyét. Az előtér fényárban úszik. A nézőtérén kihunynak a fények. A Győri Balett egy izgalmas Carmina Burana balettet ad elő. Sodróívű, jól bevált dallamok, színes forgatag, biztos siker. S míg bent a balettkar playback zenére táncol, addig az előtér szikrázó márványcsendjében vállalva a megméretést, unplugged szól az egyszemélyes zenekar.

SZEIFERT JUDIT: A JÖVŐ ŐSKÉPEI

Nincs kezdet és nincs vég. Csak folyamatos, egymásba áttűnő, egymást átható színtutamok.

A folyamatosság, a mozgás tartja életben az univerzumot, a bolygókat, a társadalmakat, az egynéket, a szerveket, a sejteket és az atomokat. A genetikai örökítés által folytatódunk utódainkban, ahogy mi magunk is láncszemei vagyunk ennek a folyamatnak.

Radosza Attila a művészetre alkalmazza a genetikai örökítés fogalmát – a művészetet a mozgatórugók, a mozgások szerves és alapvető részének tekinti, és azzá is avatja képei által.

Nem törődve az aktuális művészeti divatokkal, a trendek vizuális olvasztótégelyével, csak személyes elvárásainak igyekszik megfelelni ebben a személytelen világban. Nem korszerű akar lenni, hanem időtálló és ugyanakkor időtlen. A képzőművészet hagyományos eszközeinek, mesterségbeli alapjainak átörökítésére; örökbe vételére és örökbe adására törekszik. A megjelenítés módja és tárgya egyszerű és tradicionális, modern és archaikus, személyes és egyetemes, dinamikus és lírai. Ugyancsak dialektikus módon a valóságot absztrakt kifejezési eszközökkel közvetíti felénk. Mégis organikusak a formák, a felületek, valamint a fakturális struktúrák.

Tizenöt év. A világegyetem, az emberiség vagy a művészet története felől szemlélve csupán egy pillanat. Egy fiatal alkotó esetében a pályakezdetésnek, a művészi gondolkodás formálódásának, az útkeresésnek meghatározó, és kemény munkával nehezített, viszonylag hosszú időszaka ez. Ekkor alakul az alkotói személyiség, körvonalazódnak a technikai és formai keretek, letevéődnek a művészi munka alapjai. Ennek az időszaknak a keresztmetszetét adja Radosza Attila jelenlegi gyűri tárlata. Radosza a szürrealis-figuratív fekete-fehér metszetektől, amelyeket a nyolcvanas évek közepén készített, a fragmentális képi gondolkodás, illetve a színek világa felé lépett a kilencvenes évek elején. Az évtized közepére a gesztusok, a színes foltok, a vastagon egymásra rakott festékrétegek egyre meghatározóbb elemei lettek képeinek. Kis kitérőt tett a kor egyik legújabb médiuma, a számítógép, illetve az abban rejlő grafikai és festői lehetőségek irányába. Ezek az experimentális alkotások a zenei struktúrák felé nyitottak utat. Azóta készült festményein a zene, illetve a ritmus alapvető kompozíciós eszközökké váltak.

Személyes világai a vásznonakon illetve grafikai lapokon a világegyetem tükörképei, végtelenbe húzó egék és végláthatatlan tengerek ikonjai lesznek. Azt a helyet láthatjuk meg általuk, ahol elválnak a „mennyezet fölött való vizek a mennyezet alatt való vizektől” – ahogy az a biblia teremtéstörténetében olvasható.

Radosza Attila művei az örökkévaló pillanat dokumentumai, amelyek által mi magunk is az ősi rejtély részeseivé válunk. Egyenként pillanthatunk be a közös titokba.

Leselkedhetünk a kitérülködő világ felé.

Beavatottak lehetünk. A teremtés előtti őskozmosz vagy a teljes pusztulás utáni galaxis szemlélői. Egyszerre táru fel a semmi és a végtelen, a kint és a bent, a fenn és a lenn. Amikor még nincsenek emberek. Amikor már nincsenek emberek. Csak a szervetlen anyagokból felépülő világűr és az éjszaka prizmáján kettétört nappalok.

Ez a kezdet és ez a vég.

Élet-és Irodalom XLVI/41.

Primeval Pictures of the Future

There is no beginning and no end. There are only continuous runs of colours fading and penetrating into one another.

Continuity and motion keep universe, planets, societies, individuals, organs, cells, atoms alive. We continue in our descendants through genetic inheritance like we ourselves are also chain-links in this process.

Attila Radosza applies the concept of genetic inheritance to art – he considers and also makes art organic and fundamental part of motives and motion through his pictures.

Regardless of present art fashions, the visual melting-pot of trends, he only tries to meet his own expectations in this impersonal world. He does not want to be up-to-date but lasting and timeless at the same time. He strives to take over and pass down the traditional media and professional fundamentals of fine art. The way and object of representation are both original and traditional, modern and archaic, personal and universal, dynamic and lyrical. In a similarly dialectic way, it conveys reality by abstract means of expression to us. Still, the forms, surfaces as well as factual structures are organic. Fifteen years. With regard to the history of universe, mankind or art they are a single moment. In the case of a young artist, this is a decisive, relatively long period of the start of his career, forming of artistic way of thinking, seeking solutions, made more difficult by hard work. This is when the creative personality develops, the technical and formal ranges become distinct, the foundations of artistic work are laid. Attila Radosza's present show in Győr gives a cross section of this period. At the beginning of the nineties, Radosza shifted from the surreal-figurative black and white engravings made in the middle of the eighties to the fragmental pictorial thinking as well as the world of colours. By the middle of the decade, the gestures, colour spots, layers of paint put on one another with a full brush became more and more decisive elements of his pictures. He made a small detour towards the computer, the newest medium of the time, and the graphic and painterly possibilities implied in it. These experimental creations made way towards musical structures. In his paintings made since then, music and rhythm have become fundamental means of composition.

His personal worlds on canvases and graphic plates turn into reflections of universe, icons of boundless skies and immense seas. They help us to see the place where „the water above the dome is separated from the water under the dome”, as it can be read in the biblical Genesis.

Attila Radosza's works are documents of the eternal moment, through which we ourselves also have a share in the ancient mystery. We can obtain an insight into the common secret individually. We can lurk towards the world revealing itself.

We can be initiated, bystanders of the primordial cosmos before the Creation or of the Galaxy after rack and ruin. Space and infinity, outside and inside, up and down unfold at the same time. When there are no human beings yet. When there are no human beings any more. There are only space built from inorganic materials and days broken in two through the prism of night.

This is the beginning and the end.